

**IN MEMORIAM ŠTEFAN PFLAUM
(1928 – 2014)**

Jurij REKELJ

Struževo 35, 4000 Kranj, Slovenija, e-mail: jurij.rekelj@gmail.com

Na velikonočni ponedeljek 21. aprila nas je v 86. letu zapustil Štefan Pflaum, naš prijatelj in dolgoletni član Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija. Mlademu Štefanu so že zgodaj nadeli novo ime Zlatko in le malokdo od prijateljev in družine ga je še klical po njegovem pravem rojstnem imenu. Za vse nas je bil vedno le Zlatko in vedeli smo, da nobeno drugo ime ne bi moglo lepše opisati njegove osebnosti.

Zlatko se je rodil 17. decembra 1928 v Ljubljani kot drugi otrok očetu Ferdinandu in mami Štefaniji. Mlada družina se je morala večkrat seliti zaradi narave očetovega dela, saj je služboval kot železničar, iz Bučičovcev na Pragersko, v Maribor in nazadnje v Kranj. V osnovno šolo je hodil na Pragerskem, klasično gimnazijo pa je obiskoval v Mariboru. Šolanje je moral zaradi vojne prekiniti, vendar Zlatko ni miroval. Med vojno se je pri svojem stricu izučil za urarja in se kasneje zaposlil v Iskri v Kranju. Šolanje je kasneje nadaljeval ob delu in uspešno zaključil Srednjo tehniško šolo v Ljubljani. Do upokojitve je ostal v Iskri, kjer je delal kot tehnolog, vodja priprave dela. Pomembno vlogo v njegovem življenju je imela žena Helena - Heli. V zakonu sta se jima rodila dva sinova, Miran in Zlatko, ki ju vsi poznamo nič drugače kot Mišo in Bači.

Z Zlatkom sva se prvič srečala, ko sem bil še osnovnošolec. Kot zglednega mentorja so mi ga priporočili na inštitutu in naključje je hotelo, da sem stanoval zelo blizu. Prvikrat sva ga obiskala skupaj z mojim očetom. Doživetje prvega srečanja je naredilo name, takrat trinajstletnega dečka, tako močan vtis, da sem takole zapisal v svoj dnevnik: *”Šla sva v petek popoldan. Gospod Pflaum stanuje v bloku, zato sva komaj našla ustrezna vrata. On naju je že pričakoval. Povedal mi je veliko novih stvari glede prepariranja, posebno pa o gojenju gosenic, saj je v tem pravi mojster. Pokazal mi je tudi svojo zbirko vendar ojoj, eno izmed škatel so napadli muzejniki in metulji v njej so bili popolnoma spremenjeni v prah!”* *”In glej, dal mi ja kar dva oleandrovca, ki sem si ju tako želel. Dobil sem tudi predstavnika iz Makedonije iz zvrsti petelinčkov, povrh vsega pa še modrega trakarja. Pokazat sem mu prinesel*

Sl. 1: Štefan Pflaum pri lovu na pedica *Archiearis parthenias* (Linnaeus, 1761), marca 1997 v Godešiču pri Škofji Loki. Foto: Jurij Rekelj.

mojo škatlo nočnih metuljev in na obrazu sem videl, da je kar zadovoljen z mojim izdelkom. Zvečer sva se z očkom poslovila od gospoda in njegovega sina, ter se odpe-ljala domov. Mami je doma na vrtu plela, ampak vseeno sem ji kar na gredo nesel pokazat oleandrovca, modrega trakarja in petelinčka, katerega so vsi najbolj obču-dovali. Doma sem nove metulje pripel na svoje mesto in jih venomer hodil gledat, še posebno pa petelinčka, saj je imel posebno čast, ko pa je bil iz Makedonije!”

Ja, Zlatko je res znal navdušiti. Od takrat naprej sem hodil k njemu vsak teden, včasih celo večkrat, enkrat na metuljarski posvet, drugikat pa kar tako, mimogrede - kakor je v šali sam velikokrat dejal ”*da bomo kakšno gospodarsko rekli*”. Tako smo sčasoma postali pravi družinski prijatelji, pa saj to ni bilo preveč težko. V njegovem stanovanju so bila vrata vedno odprta. Obiski so se vrstili eden za drugim, prijatelji, znanci, sosede... Kar nekajkrat se je primerilo, da sem se pri njem srečal povsem naključno z drugimi entomologi, ki so ravno tako prišli k njemu na klepet. Ta odpr-tost in nesebična pomoč drugim je bila rdeča nit v njegovem življenju in pravzaprav značilnost cele družine. Bil je tudi strasten kadilec. Mnogokrat mu je gorelo po več cigaret hkrati, vsaka v drugi sobi in spominjam se tudi, kako sem doma velikokrat spoštljivo listal njegovega ”Kocha”¹, vsega obrabljenega in prežetega z vonjem tobačnega dima.

¹Zbirka knjig Manfreda Kocha, Wir bestimmen Schmetterlinge, Bd. 1-4

Zlatko se nikoli ni preizkusil s pisanjem strokovnih člankov. Njegova zapuščina slovenski entomologiji je vidna drugje. Vzgojil je celo generacijo gorenjskih metuljarjev, veliko jih je aktivnih še danes. Med njimi so denimo: Jože Broder, dr. Peter Ješe, Ivan Jugovic, Milan Sukič, Tone Kodran, Marko Meden, Janez Oman in Jurij Rekelj. Sodeloval je tudi z mnogimi drugimi slovenskimi entomologi, hodil z njimi na teren ali prispeval podatke iz svoje zbirke, največ s pokojnimi Ivanom Lešnikom, Tonetom Lesarjem (Lesar 2004) in Janom Carneluttijem. Zelo poznan in cenjen je bil predvsem z gojenjem metuljev in nesebično pomočjo pri reji gosenic drugim entomologom. Eden mu jih je prinesel preprosto zato, ker je odhajal na dopust, drugi mogoče samičko ali pa jajčka kakšnega bolj redkega metulja. Zlatko je hvaležno gojil vse in vsem. S svojo urarsko natančnostjo je prešteval kakce gosenic, jim tudi trikrat na dan menjal hrano in včasih celo s plinskim štedilnikom na skrivaj dogreval kuhinjo. Poznal je hranilne rastline, se vozil ponje celo na Primorsko, skratka, za svoje živalce je skrbel kot le malokdo. Vendar ni ostalo vedno samo pri gosenicah, bil je tudi navdušen akvarist, doma je dolga leta skrbel za celo vrsto domačih in včasih tudi divjih živali: mačko, psa, kanarčka, hrčka ter krokarja, razne kače, kuno, žabe, paličnjake in še in še. Bil je dolgoletni član več različnih društev, ki so povezana z naravo: Lovske družine Storžič od leta 1958, Ribiške družine Tržič od leta 1956 in Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija od njegove ustanovitve dalje. V začetnem obdobju društva je tudi prevzel funkcijo blagajnika in jo vestno opravljal vrsto let. Do pozne starosti se je redno udeleževal vseh srečanj povezanih z entomološkim društvom, vendar mu je najlepše spomine vedno obudilo poletno srečanje na Slavniku leta 1975, kjer je z igranjem na kitaro ob izborni jedači in pijači zabaval prijatelje entomologe do zgodnjih jutranjih ur. Iz tega prvega srečanja so se nato razvila tradicionalna vsakoletna poletna srečanja entomologov sosednjih dežel, kot jih poznamo danes (Carnelutti 1995).

Zlatko je deloval predvsem na območju Slovenije in Hrvaške, veliko na otoku Lošinju in Cresu, kjer si je z družino v vasi Miholaščica uredil vikend. Nekaj manjših izletov je naredil še v Avstrijo, Italijo (Quaia 2000) in Makedonijo. Njegovo življenjsko pot je močno zaznamovala bolezen žene Heli, zato je svoja raziskovanja metuljev, sploh v poznejšem obdobju, močno omejil predvsem na okolico svojega domačega kraja. Njegova zbirka bo shranjena v Prirodoslovnemu muzeju Slovenije (Miran Pflaum 2014, ustno).

In na koncu še to. Naj mi ne zamerijo spoštovani metuljarski kolegi, da sem opisal kakšen spomin na Zlatka morda na bolj hudomušen način. Tak je sam namreč tudi bil, vedno optimističen, dobre volje in odprtega srca. In tak naj nam ostane v spominu še mnogo let.

Zahvale

Zahvaljujem se Miranu Pflaummu za posredovanje osebnih podatkov in Jožetu Broderju za predloge pri oblikovanju tega prispevka.

Summary

A long-standing member of the Slovenian Entomological Society Štefan Michieli, Štefan (Zlatko) Pflaum passed away in his 86th year. Among the Slovenian entomologists he was known for the rearing of caterpillars and for his selfless assistance to colleagues. In Kranj, where he lived, he introduced Entomology to many young people, which are highly active today. Among them are: Jože Broder, Dr. Peter Ješe, Ivan Jugovic, Milan Sukič, Tone Kodran, Marko Meden, Janez Oman and Jurij Rekelj. He also collaborated with many other Slovenian entomologists, worked with them in the field or contributed data from his collection. He frequently participated with the deceased Ivan Lešnik, Tone Lesar (Lesar 2004) and Jan Carnelutti. He regularly attended all meetings, organized by the entomological society, to old age. He worked mainly in his familiar territory in Slovenia and in Croatia, primarily on the islands of Cres and Lošinj.

Viri

- Carnelutti, J.**, 1995: 40 let organizirane entomološke dejavnosti v Sloveniji. *Acta entomologica Slovenica* **3** (2): 115-123.
- Quaia, L.**, 2000: Contributi alla conoscenza dell' entomofauna della Val Cellina (Prealpi Carniche Occidentali). *Bolletino Soc. Naturalisti "Silvia Zenari"* **24**: 5-46.
- Lesar, T.**, 2004: Weitere bedeutsame Schmetterlingsfunde aus Štajersko in Slowenien (Lepidoptera). *Joannea Zool.*, Graz, **6**: 149-173.